

Ośrodek „Brama Grodzka -Teatr NN”
20-112 Lublin, ul. Grodzka 21
tel./ fax. (0-81) 532-58-67
fax. (0-81) 534-61-10
e-mail: teatrnn@tnn.lublin.pl
<http://www.tnn.lublin.pl>

Projekt “Listy do Ochronki” 2004 r.

Sierociniec dla dzieci i starców żydowskich założono w drugiej połowie XIX wieku. Po powstaniu styczniowym jego lokalizację z ul. Podzamcze zmieniono na ul. Grodzką. Ochronka była subsydiowana przez Magistrat miasta Lublina i Gminę Żydowską.

Ochronka zajmowała dwupiętrowy budynek przy ul. Grodzkiej 11, na który składały się: 9 sypialni, 2 pokoje stołowe, szkoła, sala rekreacyjna, kancelaria, kuchnia, pokój służbowy, kąpielowy, pralnia i ubikacja. Jej główna działalność była nastawiona na całkowite utrzymanie, ubranie i zapewnienie nauki dla pensjonariuszy. Dzieci miały zorganizowaną naukę w szkołach powszechnych i średnich zakładach naukowych. Małe uczęszczały do przedszkola mieszczącego się na miejscu i odbywały tzw. kurs przygotowawczy.

Z relacji świadków wiadomo, że w czasie wojny rodziny żydowskie oddawały swoje dzieci do sierocińca, wierząc że tam będą bezpieczne. Pierwotnie budynek przeznaczony dla 30 osób musiał pomieścić ponad 100 dzieci i starców. Warunki sanitarno - higieniczne były tu poniżej wszelkich norm. Dzieci spały po kilkoro na jednym łóżku, a w dzień musiały przebywać w towarzystwie osób niedołącznych, często bardzo chorych. Na wszystko brakowało pieniędzy.

W czasie akcji likwidacyjnej getta, na wiosnę 1942 roku, wszystkie dzieci z ochronki oraz starców wywieziono samochodami ciężarowymi na łąki na Majdan Tatarski i zamordowano. Wtedy też zginęły opiekunki dzieci: Anna Taubenfeld, Hanna Kupperberg i p. Rechman, które nie chciały opuścić dzieci i dobrowolnie zdecydowały się na śmierć.

Opis działań w ramach projektu “Listy do Ochronki” 2004 r.

Uczestnicy (uczniowie i ich nauczyciele) i organizatorzy z Ośrodka spotykają się w dn. 30.03.2004 r. o godz. 16.00 pod budynkiem dawnej Ochronki dla sierot żydowskich, w którym znajduje się obecnie Młodzieżowy Dom Kultury nr 1 przy ul. Grodzkiej 11.

Dzieci i młodzież przychodzą z napisanymi przez siebie listami do dzieci – wychowanków Ochronki. Zaadresowane są na jedynie znane nazwiska trzech opiekunek Ochronki: Anny Taubenfeld, Hanny Kupperberg i p. Rechman. Imion i nazwisk dzieci do dziś nie udało się ustalić, pozostają one bezimienne.

Organizatorzy przedstawiają krótką informację na temat Ochronki i likwidacji Getta oraz projektu “Listy do Getta” prowadzonego przez Ośrodek od

trzech lat. Proszą jednego z uczestników o odczytanie pierwszego fragmentu relacji świadka wydarzeń sprzed 62 lat.

Organizatorzy wręczają pierwszej z nauczycielek kłębek wełny. Dzieci otrzymują krótkie czerwone wstążeczki. W każdym z listów organizator robi małą dziurkę, przez którą dzieci przewlekają otrzymane wstążki. Część nici zostaje przez drugą nauczycielkę rozwinięta w stronę Bramy Grodzkiej. Do tej nici podchodzą dzieci i przywiązują swoje listy kokardkami. Kłębek jest przekazywany trzeciej nauczycielce, która rozwija kłębek do końca – do Bramy Grodzkiej. Tu nić się kończy. Dzieci dowiązują ostatnie listy i każde pozostaje przez chwilę przy swoim. Nić z listami wyznacza w ten sposób ostatnią drogę w życiu żydowskich dzieci. Zza Bramy odjechały w nicość.

Wszyscy uczestnicy zbierają się w Bramie, gdzie nastąpi odczytanie drugiego fragmentu relacji mówiącego o śmierci dzieci i ich opiekunek. Listy zostają zebrane i wrzucone do specjalnie przygotowanej "skrzynki pocztowej". Z niej odbędą swoją drogę za pośrednictwem urzędów pocztowych w listopadzie 2004 r. Wrócą do adresatów w czasie obchodów 62 rocznicy zakończenia likwidacji żydowskiej dzielnicy Lublina.

Marta Grudzińska
Beata Markiewicz